

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2016:69 En inkluderande kulturskola på egen grund – yttrande

Sammanfattning

Vi stöder i stora delar utredningens analyser och förslag och anser att en infrastruktur med nationell bas och styrning är av stor vikt för kulturskoleverksamhetens status, legitimitet och utveckling.

Vi ser också att det behövs nationella mål, men att de behöver utformas och formuleras på ett annat sätt än i utredningens förslag.

Bidragen blir ett viktigt tillskott för verksamhetens möjligheter att utvecklas i riktning mot inkludering och barns möjligheter att ta del av konstnärliga upplevelser och eget skapande. Vi anser dock att de måste utformas långsiktigt och utan allt för krävande administration av de sökande institutionerna. Bidragen till regional samordning stöder vi då den ger kulturskolorna en naturlig plats i det regionala kulturarbetet.

Kompetensförsörjningsfrågan är den kanske viktigaste delen av den förslagna infrastrukturen, där vi stöder satsningar på grundutbildning inom alla konstområden, fortbildning av befintliga lärare och utbildning av chefer/rektorer inom kulturskoleverksamhet. De förslagna forskningsatsningarna är också bra och viktiga för utvecklingen av en professionell verksamhet.

Utredning har avgränsat sig till kulturskolans så kallade ämneskurser, den frivilliga undervisning som företrädesvis sker under eftermiddagar och kvällar. I många kommuner har kulturskolan en starkt utvecklad samverkan med skolan som bidrar till att fler barn ges möjlighet att möta olika kulturella uttryck och stärkas genom estetiska läroprocesser. Detta är en fråga om jämlikhet och tillgänglighet och vi anser därför att i en nationell strategi för kulturskolan bör kulturskolans samverkan med skolan ha en central plats.

6.1 Ny infrastruktur för att uppnå en inkluderande kulturskola på egen grund

Vi delar utredningens bedömning att kulturskolesektorn behöver en stödjande infrastruktur och förstärkningar inom utbildningsområdet.

6.2 Nationella mål

Vi delar utredningens förslag att det ska beslutas om nationella mål för kommunernas kulturskoleverksamhet.

De nationella målen kan till vissa delar formuleras som effekter av kulturskoleverksamheten i kombination med riktlinjer för hur verksamheten ska genomföras. Rubriken kan vara "Nationella mål för kommunernas kulturskoleverksamhet". Målen bör i större utsträckning fokusera vad barn och ungdomar ska få ut av verksamheten.

Vi instämmer i intentionen som framträder i målen som beskriver att undervisningen ska ske "i första hand i grupp" och "bedrivs på barns och ungas fria tid". Denna utveckling är viktig, av pedagogiska och sociala skäl, för kulturskolans möjlighet att vara adekvat och intressant även framåt i tiden. Lokala förutsättningar bör få styra hastigheten på denna utveckling.

Vi delar utredningens mål om att verksamheten ska präglas av hög kvalitet och ge möjlighet för barn och ungdomar att utvecklas inom många olika konstuttryck. Vi menar att det är bra att de nationella målen pekar på att en kulturskola ska ha flera konstområden så att kulturskoleverksamheten utvecklas och förnyas för att möta barnens intressen och behov.

6.3 Nationellt kulturskolecentrum

Vi instämmer i förslaget att inrätta någon form av nationellt kulturskolecentrum inom Statens Kulturråd. Även Sveriges Kulturskoleråd (Kulturskolerådet) som besitter stor kompetens inom området bör kunna nyttjas för nationella uppdrag.

Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att följa upp den nationella kulturpolitiken och vi menar att denna myndighet skall ha uppdraget att regelbundet följa upp de nationella målen för kulturskolan. Kulturrådet bör följa upp resultat av bidragsgivning, presentera goda exempel, initiera utredningar, kartläggningar och annan verksamhet som kan stärka arbetet mot de nationella målen.

6.4-6.6 Utvecklingsbidrag, tidsbegränsat verksamhetsbidrag och bidrag till nationell spetskompetens

Vi delar utredningens uppfattning att det ska inrättas nationella bidrag och utvecklingsstöd i syfte att främja ökad jämlikhet i kulturskoleverksamhet. Bidragen bör också främja en mångfald av uttryck och konstformer inom kulturskoleverksamheten.

Vi anser att det i utredningens förslag kan bli bidrag som är alltför kortsiktiga och administrativt krävande. Bidragen bör vara långsiktiga och inte kräva en stor årlig administrativ insats. Skälen till detta är att:

1. verksamheten riskerar att projektifieras och inriktas på de aktiviteter som kortsiktigt ger mest pengar i stället för långsiktig utveckling
2. mindre kommuner kan ha svårt att lägga erforderliga resurser på bidragsansökningar vilket ger en snedfördelning av bidragsgivandet.

Vi ställer oss tveksamma till utformningen av bidraget till nationell spetskompetens och föreslår att det blir en del av avtalet som sluts mellan staten och regionerna i kultursamverkansmodellen. Se 6.7.

6.7 Bidrag till regional samordning

Vi tycker att det är mycket bra att utredningen föreslår ett bidrag till regional samordning som gör att kulturskolorna blir en del av statens avtal med regionerna om regional kulturverksamhet. Detta gör att kulturskolorna måste tas med i de regionala kulturplanerna vilket i sin tur kommer att ge verksamheten en bättre och mer synlig position i regionerna och att det blir synligt hur viktig verksamheten är för kommunernas och regionernas kulturliv. Regionerna kan också bidra till att kulturutövandet blir en del av det livslånga lärandet, och att ungdomar som växer ur kulturskolan kan fortsätta med sitt skapande. Vi anser också att det föreslagna bidraget till nationell spetskompetens fördelas till regionerna som kan få ansvar att stödja kommunerna med spetsinsatser inom alla konstformer. Genom en sådan organisation kan regionerna i uppdragen till professionella konst- och kulturinstitutioner innefatta satsningar för kulturskolornas spetsutveckling.

6.8 Förstärkta utbildningsvägar för att uppnå en inkluderande kulturskola på egen grund

Vi stöder utredningens slutsats och förslag om förstärkta utbildningsvägar. Detta är den kanske viktigaste frågan för kulturskoleverksamhetens framtida utveckling.

Vi anser att staten ska ansvara för att det finns pedagog- och lärarutbildningar för arbete inom kulturskoleverksamhet inom alla konstområden.

Vi tycker det är riktigt att öppna upp för kandidatexamen inom fler konstnärliga ämnen.

Vi håller också med om att det inom ämneslärarutbildningen bör göras anpassningar för en inriktning mot arbete i kulturskola. Detta gör att även kulturskollärare kan få en utbildning som ger legitimation och möjlighet att arbeta inom grund-, gymnasie- och kulturskola.

Vi stöder också utredningens förslag om en ny yrkesexamen på 90 högskolepoäng (hp) som benämns kulturskolepedagogisk examen. Men vi anser att det bör förtydligas att det handlar om en examen på minst 180 hp. Förkunskaperna ska motsvara minst 90 hp från konstnärliga studier eller motsvarande validerad erfarenhet. Denna utbildning kan ge kulturskolorna ett välbehövligt tillskott av pedagoger som tidigare vara konstnärligt verksamma, kanske i andra länder och kulturer.

Vi anser också att staten ska ha ett ansvar för vidare- och fortbildning av lärare och pedagoger vid kommunala kulturskolor och att det ska finnas en statligt finansierad rektors/chefsutbildning.

6.9 Kulturskolerelaterad forskning

Vi stöder utredningens förslag om forskning och betonar vikten av att en forskarskola inrättas för att ge kulturskolan värdefull belysning av didaktiska frågor nära knutna till verksamheten och för att ge kulturskollärare möjlighet till utveckling inom sitt fält.

6.10 Utvärdering och nästa steg

Vi stöder förslaget om utvärdering och ser det som viktigt att efter tre år se om genomförda förslag lett till en mer inkluderande kulturskola eller om det behöver lagstadgas om verksamheten för att det ska ge önskat resultat.

6.11 Utredningens rekommendationer

Vi instämmer i stort med de rekommendationer som utredningen ger. Att utöka barns och ungas inflytande och delaktighet i verksamheten är en mycket central fråga. Utan barnets perspektiv på verksamheten kan vi inte bli den viktiga del av barnets utveckling som vi önskar. Barn och ungdomar behöver få med sig kompetenser och färdigheter som leder till att de kan styra och leda sin personliga utveckling och sitt konstnärliga utövande på egen hand.

Nämnden för Kultur & Turism i Kungsbacka kommun har genom beslut 2017-02-22 ställt sig bakom framtaget förslag ovan. Beslutet bifogas..

Per Graneld, enhetschef för Kungsbacka kulturskola har varit föredragande.

Maria Andersson
ordförande nämnden för Kultur & Turism

Per Graneld
enhetschef Kulturskolan